

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สถาบันการเงินเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นที่นิยมในการส่งผ่านเงินทุนเข้าและออกจากภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในบรรดาสถาบันการเงินทั้งหลายที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น ธนาคารพาณิชย์ถูกจัดว่าเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด จากปริมาณสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างทั้งสิ้น 4,611,548 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 8.57 สำหรับเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมียอดคงค้างทั้งสิ้น 5,586,362 ล้านบาท เพิ่มขึ้นมากกว่าในระยะเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 5.28 โดยมีสินทรัพย์รวมทั้งหมด ณ วันที่ 30 กันยายน 2549 เท่ากับ 1,577,456 ล้านบาท เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่เพิ่มขึ้นมีส่วนช่วยจูงใจผู้ฝากเงิน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของธนาคารพาณิชย์ต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยบทบาทของธนาคารพาณิชย์แสดงออกผ่านหลายกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการรับฝากเงินที่ต้องคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด การให้สินเชื่อ นอกจากนี้แล้วธนาคารพาณิชย์ยังสามารถประกอบธุรกิจอื่นได้อีก เช่น การโอนเงิน การเรียกเก็บเงินตามตราสารทางการเงิน การให้เช่าตู้നിറภัย ฯลฯ เห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางทางการเงินที่ทำให้ระบบการเงินหมุนเวียนได้สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์จึงมีความเกี่ยวพันกับความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจด้วย (กฤษฎา เสกตระกูล, 2549:ออนไลน์) ซึ่งการประกอบธุรกรรมต่างๆเหล่านี้ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีรายได้เข้าสู่ระบบธนาคารอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลประกอบการที่ดีขึ้นในปีที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549:ออนไลน์)

จากผลประกอบการที่ดีขึ้นนี้เองทำให้หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นหลักทรัพย์ที่ได้รับความนิยมในการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูงเป็นอันดับสองโดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2548 กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีมูลค่าการซื้อขายเท่ากับ 452,791.27 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.79 จากมูลค่าการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 4,031,240.02 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพคล่องของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารและยังส่งผลต่อความเคลื่อนไหวของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นการซื้อขายหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์จึงมีโอกาสมากำไรได้มากและมีความปลอดภัย ซึ่งที่ผ่านมาก็ได้รับความสนใจจากนักลงทุนในการเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ซึ่งธนาคารพาณิชย์ของไทยมีทั้งหมด 17 ธนาคาร เข้าจดทะเบียนและมีการ

ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 13 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน), ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน), ธนาคารชนชาติ จำกัด (มหาชน), ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน), ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน), ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน) (เซ็กเตอร์คอตคอม,2550:ออนไลน์)

ส่วนภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขันของธุรกิจการเงินในอนาคต สถานการณ์การแข่งขันในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากการเข้ามาของธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่และธุรกิจที่มีใช้ธนาคาร อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ยังต้องเผชิญปัจจัยเสี่ยงมากมาย เช่น จำนวนผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินจากการที่ทางการค่อยๆเปิดตลาดการเงินของประเทศทำให้มีการแข่งขันจากภายนอกประเทศและสถาบันการเงินหลายประเภท แข่งขันกันมากขึ้นตามลำดับ (นภพร เรื่องสกุล,2549:ออนไลน์) ทั้งด้วยการลดข้อกำหนดต่าง ๆ ประกอบกับการเพิ่มอัตราดอกเบี้ย การขึ้นราคาน้ำมัน ความไม่มั่นคงสถานการณ์ทางการเมือง ดังนั้นธนาคารต่างๆจึงต้องปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในระบบด้วยวิธีการต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงและขยายสาขาเพื่อรองรับภาวะการแข่งขันที่ต้องเผชิญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกิจเพื่อลดต้นทุนดำเนินการที่จะเพิ่มขึ้นจากการแข่งขัน การรักษาภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อเพิ่มความสามารถในการระดมเงินและระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงไม่ให้มีผลกระทบสร้างความเสียหายต่อการดำเนินงานได้ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเผชิญและเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของฝ่ายจัดการอย่างมาก (รายงานประจำปีธนาคารเกียรตินาคิน,2548:ออนไลน์)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์อัตราอ้อยละของยอดรวม, การวิเคราะห์แนวโน้ม, การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน, มูลค่าเพิ่มทางตลาด และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจากวิธีมูลค่าเพิ่มทางตลาดจะใช้ความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นเป็นตัววัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของผู้บริหาร โดยมองว่าทรัพยากรที่มีจำกัดควรถูกจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นผลทำให้เศรษฐกิจโดยรวมได้รับประโยชน์ตามไปด้วย ยิ่งผู้บริหารพยายามทำให้ผลแตกต่างของมูลค่าตามราคาตลาดในส่วนของเจ้าของกับเงินทุนที่จัดหามาจากนักลงทุนในส่วนของเจ้าของมากขึ้นเท่าใด ความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นก็จะมีมากเท่านั้น ส่วนวิธีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์จะมีแนวคิดว่าผลกำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่แท้จริงจะเป็นกำไร

ที่เกิดขึ้นหลังหักภาษีและต้นทุนเงินทุน ซึ่งจะเป็นตัวใช้วัดการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าการใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินแบบเดิม ความมั่งคั่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อกิจการนั้นสามารถสร้างผลกำไรที่สามารถชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและส่วนของต้นทุนเงินทุนและมีกำไรส่วนที่เหลือ ซึ่งถ้ากำไรในส่วนนี้มาก ความมั่งคั่งก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย หลังจากนั้นผู้ศึกษาจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์สำหรับนักลงทุนและผู้สนใจทั่วไปเพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกลงทุนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปีพ.ศ.2545-2549

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปีพ.ศ.2545 ถึง 2549
2. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกลงทุนแก่นักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป
3. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ทฤษฎีมูลค่าเพิ่มทางตลาดและทฤษฎีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์กับข้อมูลในสมการจริง

นิยามศัพท์

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน หมายถึง การนำข้อมูลจากงบการเงินมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกัน ซึ่งก็คือกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการใดกิจการหนึ่งจากงบการเงินของกิจการนั้น พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจต่อไป (เพชร ชุมทรัพย์, 2542:2)

ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียน หมายถึง สถาบันที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันได้กำหนดไว้และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง ที่เข้าทำการจดทะเบียนเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้อง

มีคุณสมบัติตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดซึ่งประกอบด้วยเรื่องของทุนจดทะเบียน ส่วนของผู้ถือหุ้น การกระจายหุ้นต่อประชาชน จำนวนผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้น ผลการดำเนินงาน รวมถึงการมีที่ปรึกษาทางการเงินและคณะกรรมการตรวจสอบ และเกณฑ์การห้ามขายหุ้น ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 13 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน), ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน), ธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน), ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน), ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน), ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และธนาคารสินเอเชีย จำกัด (มหาชน) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549:ออนไลน์)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง ตลาดหลักทรัพย์ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน เป็นผู้ให้บริการระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ ธุรกิจเกี่ยวกับการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ (Clearing House) รับฝากหลักทรัพย์ (Securities Depository) นายทะเบียน (Registrar) และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งธุรกิจอื่นที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) อนุมัติ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549:ออนไลน์)